

In gesprek met Tineke Aarts, schrijfster

Familiebezit in de Lot

Tineke Aarts is schrijfster van de in 2004 uitgebrachte roman 'Familiebezit'. Een boek dat uitermate geschikt is om gelezen te worden door potentiële kopers van een oud huis in Frankrijk. Het verhaal gaat over een jonge Nederlandse vrouw, Juliette Bonave, die haar in Frankrijk geërfde huis met wijngaard verkiest boven de liefde en een bestaan in Nederland.

Omdat de hoofdpersoon te laat beseft dat haar huwelijk geen toekomst biedt, laat ze op de avond van haar bruiloftsfeest haar echtgenoot en gasten in de steek. Nog in haar bruidsjurk neemt ze haar intrek in het verlaten familiebezit. In haar strijd om te overleven en een nieuw bestaan op te bouwen wordt ze geconfronteerd met liefde, verraad en bijgeloof. Een meeslepende familiegeschiedenis die zich afspeelt in het departement Lot (ZW Frankrijk).

Tineke's echtgenoot, die in Straatsburg de mastersopleiding ingenieur gevolgd heeft, wilde al jarenlang wonen en werken in Frankrijk. Voor Tineke zelf gold dat niet zo. Zij had haar eigen goeddraaiende communicatiebedrijf en droomde zelden over Frankrijk. Toch hunkerde zij ook steeds meer naar een leven op het platteland en dat gaf de doorslag mee te gaan in de wens van haar man. Ze verhuisden in 2002 naar een oud landelijk gelegen huis in de Lot en het geluk was met hen want haar man vond vrijwel meteen werk als ingenieur in Cahors.

Tineke heeft de stap om te emigreren tamelijk rigoureuus genomen. Ze noemt zichzelf 'geen pendelaarster' noch een 'tweede huis' type. Zij gaf haar bedrijf in Nederland op en liet alles achter om met haar man een nieuw bestaan op te bouwen en te 'wortelen' in haar nieuwe omgeving. Als schrijfster en communicatiedeskundige had zij haar sporen al verdiend met het boek 'Leven met een baas' wat zij in 2001 samen met Dr. Carien Verhoeff schreef.

Wat heeft je geïnspireerd om het boek 'Familiebezit' te schrijven?

Tineke: "Vanuit een druk bestaan in Nederland kwam ik ineens terecht in de

rustige omgeving van de Franse campagne. Het contrast was enorm: een fulltime baan als interim-manager en het runnen van een eigen bedrijf tegen de stilte en de rust in een totaal andere cultuur en omgeving. Dat deed wat met me. Ik woon in een eeuwenoud huis en liet regelmatig mijn gedachten gaan over wie daar eerder moesten hebben gewoond. Door de verhalen die ik hoorde en wat ik las over de geschiedenis, maar vooral ook door de rust en ruimte om mij heen, kwamen er beelden in mijn hoofd. Mijn creativiteit werd aangesproken en zo ontstond langzaam het verhaal dat zich in 'Familiebezit' afspeelt."

In het huis waarin Tineke en haar echtgenoot wonen, at en sloep het hele gezin oorspronkelijk in de huidige woonkamer met grote schouw. Het hooi werd opgeslagen op de zolder, naast de stal waar nu de keuken is gevestigd. In latere eeuwen zijn er delen bijgebouwd waar zich nu slaapkamers en een badkamer bevinden. Tot de jaren '70 is het huis bewoond door generaties van de familie Raynal. Raynal betekent Vos in het patois (dialect) van de Lot. Dus de familie Vos is weer terug van weggeweest!

Tineke interesseert zich voor de geschiedenis van oude Franse huizen in relatie tot hun omgeving.

Tineke: "Vroeger was elk dorp een gemeenschap, waarin bewoners hun eigen brood bakten, hun eigen varken en kleinvee bezaten voor de slacht, kortom aan 'dorpsruil' deden en hun eigen 'micro-economie' runden. Gehuchten waren drukbevolkt, waar nu tien mensen in vijf huizen wonen, en vaak nog gedeeltelijk als tweede huis, woonden er vroeger wel zestig of tachtig mensen als je oude foto's

bekijkt. Hele gezinnen, inclusief opa en oma, want het kind dat het huis erfde – de boedels werden zelden verkocht en verdeeld – kreeg de levenslange zorg voor de ouders erbij. Rond 1880 werd Frankrijk getroffen door een agressieve wijnluis (Phylloxera) en transformeerde het relatief rijke wijnbestaan in de Lot tot verval, armoede en degradatie van de regio. Maar de grote huizen en wijnboerderijen bleven. Door de wijnluis en later de eerste wereldoorlog ontvolkte het gebied. Sinds zo'n dertig jaar worden veel leegstaande huizen gekocht door Engelsen, Nederlanders en Noord Fransen. De Fransen die hier permanent wonen, werken nog maar zelden in het dorp; ze pendelen naar de steden. Hierdoor is het karakter van plaatselijke dorpsgemeenschappen sterk veranderd en moet er een nieuwe balans worden gevonden tussen al die inwoners die nog maar zo weinig met elkaar delen."

Deze ontwikkeling is terug te vinden als achtergrond van je roman. In de prachtige brieven uit de proloog beschrijft een vader hoe zijn wijngaarden teloorgaan door de oprukkende wijnluis. Ook haalt Juliette herinneringen op aan haar grootvader die aan de eerste wereldoorlog heeft deelgenomen.

Tineke: "Dat vind ik het fascinerende aan oude huizen. Ze zijn beladen met herinneringen, zeker hier in Frankrijk waar je op zolders vaak allerlei oude spullen aantreft. Zo vindt Juliette die brieven van een voorvader. De Fransen hechten veel waarde aan de herinnering en kennen minder die Nederlandse renovatiedrang. Als je in Nederland een pand erft, wordt dat meestal snel verkocht en door nieuwe bewoners verbouwd. In Frankrijk wil men het familiebezit vaak niet verkopen, omdat

ze de herinneringen aan hun geboortehuis koesteren en belangrijker vinden dan een gevulde portemonnee. Datzelfde geldt voor de hoofdpersoon Juliette. In plaats van die oude boerderij te verkopen, neemt ze er haar intrek. Die keuze kost haar haar huwelijk."

Vaak verwoordt een auteur een deel van haar biografie in een boek. Bestaan er overeenkomsten tussen jou en het hoofdpersonage van het boek, Juliette Bonave?

Tineke: "Veel van wat er zich afspeelt in 'Familiebezit', zelfs het huwelijk dat stukloopt op de dag dat het gesloten is, heeft zich in mijn directe omgeving afgespeeld. Ik laat me altijd inspireren door verhalen en mensen om mij heen. De Nederlandse man met wie Juliette in het begin trouwde, is een type dat ik heb meegemaakt in mijn werkomgeving. Een echt baastype, dat succes boven alles laat prevaleren. Op sommige punten herken ik me in Juliette. Zo heb ik meestal een doel voor ogen waar ik me aan vasthoud en ben ik redelijk ambitieus. Maar wat ik toch vooral heb willen beschrijven, is, hoe een vrouw die alleen komt te staan, ergens een nieuw bestaan moet opbouwen. Ik bewonder vrouwen die de moed hebben om opnieuw te beginnen als hun huwelijk niet goed was, ook al betekent die keuze in eerste instantie vrijwel altijd een stap achteruit. Dat moet je kunnen om verder te komen."

Hoe ben je ertoe gekomen een personage als Juliette Bonave neer te zetten?

Tineke: "Ik had haar meteen als leidraad van het verhaal voor ogen, inclusief haar rigoureuze afscheid van haar echtgenoot, die de oude wijnboerderij slechts vanuit een materialistisch standpunt wilde bezien. Het is een mooi thema, een vrouw die een nieuw bestaan opbouwt en daarbij geholpen wordt door burens en een oude familievriend. Maar ze komt alweer snel in de nieuwe realiteit terecht. De hulp heeft een dubbele bodem, zodra Juliette verliefd wordt op een wijnboer die haar passie voor de wijnbouw en het verleden deelt, lijkt de gemeenschap zich tegen haar te keren. Ze komt voor een dilemma te staan als haar nieuwe liefde haar ten huwelijk vraagt en ze haar familiebezit moet opgeven om bij hem in te trekken. Juliette houdt liever

vast aan het doel wat ze zich had gesteld, hetgeen moedig is, maar wel opnieuw ten koste van de liefde gaat. In het boek wordt ze vergeleken met een Auxerrois, dat is de druif die het zware karakter geeft aan de wijnen uit de Cahorsstreek. De Cahorswijn wordt soms zachter gemaakt door deze druif te versnijden met de Merlot. Maar dat is niets voor Juliette, die wil geen concessies meer doen. Door wat ze heeft meegemaakt is ze een 100% auxerrois geworden."

Wat betekent het voor jou persoonlijk om geëmigreerd te zijn en te wonen in een huis en een gemeenschap waarvan je de geschiedenis niet kent?

Tineke: "In eerste instantie voelde ik me een buitenstaander. Als Nederlander ben je volkomen blanco. Niemand interesseert het wat je in Nederland hebt gedaan of uit welke regio je komt, want het zegt ze niets. Kortom, de betekenis van je oude leven valt weg. Je moet je dus gaan inleven in de nieuwe gemeenschap door contacten te leggen in de Franse taal, waarin je je minder goed kunt uitdrukken dan in je moedertaal. Je moet als vreemdeling de eerste stap zetten, want de Fransen zijn afwachtend. Ze denken: alweer een huis in buitenlandse handen overgegaan ... . Zodra je echter belangstelling in je nieuwe leefomgeving toont, stellen ze zich vaak open. Zodra ik oude mensen vroeg naar welke impact de wijnluis op het leven van hun familie had gehad, begonnen ze hele verhalen te vertellen. Niet alleen over de phylloxera maar ook over hoe ze vroeger

leefden, hoe ze bijvoorbeeld kilometers naar school liepen.

Ik heb gemerkt dat je makkelijk contacten legt door een moestuin te beginnen of door een geslachte eend of half varken van je buurman te kopen. Met eten raak je de Franse ziel. Het leven op het Franse platte land draait om de kwaliteit, de bereiding en het plezier van goed eten. Als je daar in meegaat, heb je zo contact. Ik moet wel veranderd zijn, want ik kan me niet meer voorstellen hoe ik in Nederland, rijdend in de auto van de ene afspraak naar de volgende, tussen de middag haastig een voorverpakt broodje kaas at. Met als toetje een banaan. Ik ben nooit veel met eten bezig geweest en toch is het belangrijk voor me geworden. Emigreren naar Frankrijk is niet altijd even makkelijk, zeker niet als je nog een inkomen te verdienen hebt, maar het heeft fantastische inspiratiebronnen aangeboord."

Tineke Aarts werkt momenteel aan een nieuwe roman, die zich eveneens in Frankrijk afspeelt en die ze in 2007 gereed hoopt te hebben.

*Frank Jutte
Regiocorrespondent Zuid*

'Familiebezit' van Tineke Aarts is verkrijgbaar of te bestellen bij de boekhandel en in het buitenland via bol.com. Zie ook haar internetsite www.tinekearts.nl

